

Statenmededeling

Onderwerp

Bouwstenennotitie Circulaire Economie 2019-2028

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Bouwstenennotitie Circulaire economie 2019-2028, Brabant beweegt in kringlopen

Aanleiding

We werken in Brabant op deelonderwerpen al geruime tijd aan het ontwikkelen van een circulaire economie waarin ketens worden gesloten en grondstoffen hun waarde behouden. De noodzaak, urgentie en kansen om te gaan versnellen en zaken in samenhang te gaan bezien nemen echter handoverhand toe. Groeiende schaarste aan grondstoffen, klimaatverandering en belasting van ons leefmilieu doen ons beseffen dat behoud van grondstoffen en waarde binnen de circulaire economie noodzakelijk is om in Brabant te komen tot een concurrerende en duurzame economie. We zullen daarvoor door moeten schakelen naar een hogere versnelling. Daarin staan we niet alleen. Vanuit Europa komt nieuwe regelgeving, de rijksoverheid zet sterk in op het rijksbrede programma Nederland Circulair 2050, provincies/gemeenten/waterschappen hebben een gezamenlijke investeringsagenda opgesteld en ook onze triple helix partners in de provincie intensiveren hun activiteiten. Ook zal circulaire economie een belangrijk thema worden binnen nieuwe "smart specialisation strategie" (RIS3) Zuid-Nederland en daaruit volgende programma's. Deze nieuwe dynamiek en stroomversnelling in het circulair denken en doen geeft niet alleen het belang aan om een extra tandje bij te zetten, het biedt ook mogelijkheden tot schaalvergroting, opschaling en ontwikkelen van nieuwe business- en verdienmodellen die de circulaire economie daadwerkelijk een stap dichterbij brengen. We hebben om de circulaire economie in Brabant op een hoger niveau te brengen, zoals afgesproken in het Bestuursakkoord 2015-2019, een programma overstijgende document gemaakt. Met de Bouwstenennotitie Circulaire economie 2019-2028 geven we invulling aan onze circulaire ambities

en beogen we in de overgang naar een nieuwe bestuursperiode de economische, ecologische en sociale kansen die de circulaire economie Brabant biedt verder te verzilveren. De Bouwstenennotitie bouwt voort op een strategische verkenning Circulaire economie Noord-Brabant 2017 waarover wij u via de [Statenmededeling](#) op 18 april 2017 hebben geïnformeerd (C2195314/4161094).

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn bevoegd tot het stellen van kaders. Deze zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord 2015-2019 "Beweging in Brabant" en het economisch programma "2010-2020". Wij geven met deze Bouwstenennotitie hieraan een uitwerking in de overgang naar een nieuwe bestuursperiode.

Kernboodschap

1. *De transitie naar een circulaire economie is noodzakelijk, kansrijk en urgent*

Stijgende welvaart en groeiende wereldbevolking zorgen voor steeds meer druk op onze planeet. Eindige grondstoffen worden in hoog tempo opgebruikt hetgeen leidt tot schaarste, geopolitieke afhankelijkheid, klimaatverandering en aantasting van ons leefmilieu. De wereldwijde erkenning van de klimaatproblematiek zorgt voor een grotere urgentie dan ooit om iets te doen aan de uitputting van grondstoffen en te komen tot een transitie naar een circulaire economie, waarin hernieuwbare grondstoffen worden toegepast, materialen in kringloop blijven en hun waarde behouden. De economie van Brabant leunt sterk op energie- en materiaal-intensieve sectoren, zoals: landbouw, AgroFood, chemie, metaal, textiel en transport. De noodzaak om juist in Brabant en in deze sectoren tot transitie te komen is evenredig groot. Dit biedt Brabant ook kansen: economisch, ecologisch en sociaal. De circulaire economie biedt het perspectief om te komen tot nieuwe business- en verdienmodellen. Door recycling en aan het eind van de keten, maar juist ook door aan de voorkant van ketens materiaalgebruik te voorkomen of te beperken door bijvoorbeeld introductie van nieuwe dienstverleningsmodellen, product(her)ontwerp en het opwaarderen van afgedankt producten en materialen. Recent onderzoek van TNO toont bovendien aan dat een meer circulaire economie stevig bijdraagt aan onze klimaatopgave: 20% van de landelijke beleidsopgave in 2030. Ook leidt verstandiger omgaan met grondstoffen tot verbetering van de kwaliteit van onze leefomgeving en biedt het als verbindend thema meervoudig waarde in het sociaal domein en de betekenis-economie.

2. *We gaan meebewegen op de nieuwe dynamiek en stroomversnelling waarin de circulaire economie zich bevindt en gericht versnellen op een aantal specifiek Brabantse thema's.*

De circulaire economie biedt vanuit het streven naar meervoudige waarde creatie een ecologisch, economisch en sociaal perspectief. In de afgelopen decennia is de uitdaging om ketens te sluiten voornamelijk vanuit milieuperspectief geagendeerd als een duurzaamheidsopgave. Sinds enkele jaren is een beweging ontstaan om het vraagstuk ook economisch te benaderen hetgeen perspectief biedt tot grootschalige uitrol van doorbraaktechnologieën en nieuwe businessmodellen. De provincie haakt aan op deze nieuwe dynamiek en op het besef dat een circulaire economie urgent en kansrijk is om te kunnen komen tot een concurrerende, duurzame economie en welvaart meer is dan alleen winst op korte termijn, zoals ook in onze Omgevingsvisie is verwoord. Daarbij heeft het circulaire gedachtengoed als integraal thema een belangrijke sociale component (het verbindt mensen via ketens) en draagt het bij aan sociale veerkracht en de betekenis economie.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

Met het rijksbrede programma Nederland circulair 2050 is de ontwikkeling van de circulaire economie in een stroomversnelling gekomen, waarbij op rijksniveau hele duidelijke doelstellingen zijn geformuleerd die mede invulling geven aan de afspraken gemaakt in het kader van het klimaat- en energieakkoord. De provincie onderschrijft de ambitie van het programma om in 2050 de circulaire economie gerealiseerd te hebben waarbij we grondstoffen duurzaam winnen, efficiënt inzetten en hergebruiken en aantasting van het leefmilieu voorkomen. Afvalstoffen bestaan niet meer en de wegwerpeconomie is verleden tijd. Als eerste stap naar volledig circulair en afvalloos heeft de provincie in IPO-verband zich via het nationale grondstoffenakkoord gecommitteerd aan halvering van het primaire grondstoffenverbruik (mineraal, fossiel, metaal) in 2030.

De circulaire economie is breed toepasbaar. Belangrijke eerste uitdaging is het circulaire gedachtengoed verder intern te verankeren en door te voeren in ons eigen bestaand en nieuw beleid en regelgeving. Daarvoor gaan we de principes van circulair handelen als gezamenlijk provinciaal handelingsperspectief en basis hanteren voor nieuwe initiatieven in bestaande programma's en nieuw te ontwikkelen programma's. Ook vormt circulariteit een richtinggevend principe bij inkoop.

Vervolgens hebben we ervoor gekozen in aansluiting op rijksbeleid en kansen voor Brabant focus aan te brengen op de volgende thema's en actielijnen:

- Bouw en infrastructuur: infrastructuur, nieuwbouw, hoogwaardig hergebruik van leegstaande gebouwen en sloopmateriaal.
- Biomassa en voedsel: biobased economy (groene chemie), voedselverspilling en eiwitten, mest als waardevolle grondstof.
- Maakindustrie: design, smart industry, maintenance & services.

3. *We hebben in de afgelopen jaren via lopende provinciale programma's een voedingsbodempodestroom gecreëerd om de kansen die de circulaire economie Brabant biedt verder te verzilveren.*

De overgang van een lineaire naar een circulaire economie vraagt om een (systeem)verandering die naar verwachting enkele tientallen jaren in beslag gaat nemen. Dit overigens in nauwe samenhang met het ingezette proces van energietransitie. Daarbij staan we niet aan het begin van het proces, maar zijn we al in beweging en kunnen we voortborduren op de resultaten die we afgelopen jaren al hebben gerealiseerd. Dat geldt ook voor inspanningen die we zelf al hebben gedaan in lopende provinciale programma's op het gebied van bijvoorbeeld: groene groei, biobased economie, maakindustrie, AgroFood, wonen en inkoop. Een voorbeeld van hoe we onze voorbeeldfunctie invullen is de aanbesteding van provinciale infrastructurele werken (Kwaliteit Onderhoud Provinciale Infrastructuur) waarbij we actief zoeken naar circulair verantwoorde oplossingen en streven naar het gebruik van minstens 50% gerecycled asfalt en beton bij onderhoudswerkzaamheden. De Bouwstenennotitie geeft inzicht in lopende provinciale programma's/activiteiten en kondigt over de lopende programma's heen nieuwe verbindende en versnellende activiteiten aan om de circulaire economie op een hoger niveau te krijgen. Ook worden daarbij witte vlekken ingevuld.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

4. *We gaan in de overgang naar de volgende bestuursperiode een aantal versnellende activiteiten uitvoeren om de circulaire economie in Brabant verder aan te jagen en de overgang te maken naar de volgende bestuursperiode.*

In aanvulling op de provinciale programma's die al lopen en in het verlengde van de thema's en actielijnen uit de Bouwstenennotitie zet de provincie de komende periode concreet in om een aanzet te maken met onderstaande activiteiten gericht op versnelling van de circulaire economie. Een van de activiteiten om de beweging op gang te brengen betreft het initiatief om te komen met een regio deal Circulaire economie met de rijksoverheid van: brancheorganisaties, regionale werkgevers, kennisinstellingen en vier samenwerkende provincies, waaronder Brabant, waarover u recent bent geïnformeerd.

Activiteit	Toelichting
A1 Verder invullen voorbeeldfunctie provincie	Doorvoeren circulaire gedachtengoed in: bestaande en nieuwe activiteiten en programma's van de provincie, regelgeving, subsidies, inkoop en aanbestedingen, sloop en herbesteding (agrarische) gebouwen.
A2 Bewustwording en activatie MKB	Aanjagen en ondersteunen van een meerjarig programma vanuit het bedrijfsleven met plan van aanpak, coalitie en financieringsvoorstel naar het voorbeeld van CIRCLES in Oost-Nederland.
A3 Ontwikkelen kennis en onderzoek infrastructuur	Bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het landelijke CE BOOST NL programma en het

	Brabants kenniscentrum CE van Fontys (doorlopende leerlijn)
A4 Aanjagen transitie in: bouw en infrastructuur, biomassa en voedsel, maakindustrie.	Uitbreiden van de landelijke bouwcoöperatie CirkelStad en het initiatief Groene Cirkels, deelnemen aan het NWA traject bouw van TNO, ontwikkelen uitvoeringsprogramma om de kansen voor de Brabantse maakindustrie te verzilveren (design, smart industry, maintenance).
A5 Samenwerking via regiodeals	Deelnemen aan de landelijke regiodeal vanuit Oost Nederland en werken aan een Brabantse deal.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

Consequenties

- 1. De provincie is voor het realiseren van de transitie naar een circulaire economie in hoge mate afhankelijk van partners binnen en buiten Brabant.*

De overgang naar een lineaire naar een circulaire economie is een enorme maatschappelijke opgave waarbij maatregelen nodig zijn in alle fasen van het gebruik van grondstoffen: winning, productie, consumptie, afvalverwerking. Dit vraagt actieve betrokkenheid en inzet van alle betrokken actoren: bedrijven, kennisinstituten, financiers, maatschappelijke organisaties, overheden en consumenten. De provincie neemt via de Bouwstenennotitie haar verantwoordelijkheid en vult haar regisserende, stimulerende en randvoorwaardelijke rol bij het verder ontwikkelen van de circulaire economie hiermee verder in. Dit betekent onder andere dat we partijen bij elkaar gaan brengen, kennis toegankelijk gaan maken, maar zeker niet in de laatste plaats ook circulariteit verankeren in onze eigen (nieuwe en bestaande) provinciale programma's, instrumenten en bijvoorbeeld inkoop. De provincie kan het echter nadrukkelijk niet alleen. We zijn voor het bereiken van onze ambities en doelen afhankelijk van de bijdragen en beslissingen van andere partijen. We roepen daarom in de Bouwstenennotitie alle betrokken partijen in Brabant op zich ook in te zetten voor de transitie van een lineaire naar een circulaire economie en daarbij zoveel mogelijk samen op te trekken om een maximaal effect te komen.

Planning en control

Bij bestuursrapportage 2019 volgt een voorstel om de meest wezenlijke beleidsprestaties op te nemen in de begroting 2019, zodat de voortgang onderdeel is van de reguliere planning en control cyclus van de provincie.

Vervolg

Met de Bouwstenennotitie en het daaraan gekoppelde projectenprogramma maken we de overgang naar de nieuwe bestuursperiode.

Bijlagen

- Bouwstenennotitie Circulaire Economie 2019-2028
- Wervende samenvatting

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4405567

PS: 4422572

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (073) 681 26 79,
icortenbach@brabant.nl, eenheid Opdrachtgeverschap en P&O van directeur
NHL1.

Opdrachtnemer: de heer W. Maaskant, (073) 680 83 48,
wmaaskant@brabant.nl, projectleider biobased economy en circulaire
economie.